

КАКО БИТИ НОВИЈИ КРИТИЧАР: МЕТОНИ- МИЈСКА МРМЉАЊА ИЛИ ГЕНЕРАТИВНИ ЛЕКСИКОН ПРИГОДНИХ ПОСЛОВИЦА¹

...бука ѿомѿа ог речи...

Лоренс Стерн, *Сенѿименѿално ѿуѿовање*

Мноѿо се већа бука ѿодѿже око ѿумачења
ѿумачења, неѿо око ѿумачења сѿвари...

Мишел Ејкем де Монтењ, *Есеји*

КРИТИЧКА ВЕШТИНА: Писати *новију* или *вишу криѿику* није толико ствар развијања аргументације или истраживања текста колико је ствар позивања на праве *речи*. Критички став појединца готово се одмах разоткрива кроз његов избор освећених речи и пословичних констелација израза. Међутим, правци и права на критичку привилегију често бивају растурени и реорганизовани, па је за младога критичара у успону од суштинског значаја да се никако не нађе над понором јучерашњег одбаченог лексикона. Следећи основни „уради сам“ алат требало би да буде довољан сваком новопеченом критичару да уђе у игру. Покретач овога пакета јесте *Генераѿивни лексикон*, чију би евентуалну застарелост, морамо нагласити, требало пажљиво проверавати на сваких четврт столећа. (Привилеговани претплатници могу се укључити у наш систем за аутоматско рецензирање; за рејтинге и даље информације, обратите се на: Излеваћени критичар, Чекерборд сквер, Балтимор, Мд 21218). Као када се нађете у кинеском ресторану, да бисте користили *Лексикон* просто изаберите једну (али не више од једне) *кључну* реч из сваке колоне, са лева на десно. Кључне речи које имају двоструку вредност написане су **ВЕЛИКИМ СЛОВИМА**. Овај генеративни модел шегртима би требало да обезбеди избор од нешто више од четири милијарде реченица, што би, у најмању руку, требало да буде довољно да се ухвати корак са тренутном продукцијом часописа. Уколико реченица генерисана овим путем досегне ниво транспарентности – што је истовремено и њен критички банкрот – покушајте са уметањем *неѿације*, што би могло да отвори нове и изненађујуће дубине неразумљивости. Уколико се машинерија заустави пред изузетно мрачном реченицом, покушајте да је уведете користећи се фразама попут „такорећи“, „могло би се рећи да“, „како је Хегел превидео да примети“, или „уколико се одважимо да кажемо да“.

¹ Изворник: “How to be a Newer Critic: Metonymic Mumbblings or A Generative Lexicon of Apposite Apothegms”, *Modern Language Notes*, св. 94, бр. 5, Comparative Literature, The John Hopkins University Press, Baltimore, децембар 1979, стр. 1189–1198.

ТАБЕЛА I

ГЕНЕРАТИВНИ ЛЕКSIKON ЗА OСНОВНИ ПРОГРАМ

A: <i>Придев</i>	B: <i>Субјект</i>	C: <i>Прилог</i>
алузиван	анатомија	<i>après-coup</i>
анаморфан	АПОРИЈА	апсолутно
анксиозан	археологија	архитектонски
аутономан	архетип	вртоглаво
ауторефлексиван	архетраг	генеративно
бартовски	ауторитет	диграфички
бинаран	брисање	дијакритички
глифички	говорни чин	другачије
дегенерисан	граматологија	ексцентрично
деридијански	ДЕКОНСТРУКЦИЈА	екфрастички
дисеминован	дијалог	енклитички
егзистенцијалан	дилема	закасно
епистемичан	дисјункција	категорички
загонетан	дискурс	маскирано
избрисан	<i>episteme</i>	металептички
изгубљен	ефеб	МЕТОНИМИЈСКИ
ИНТЕРТЕКСТУАЛАН	<i>écriture</i>	нарцисистички
кинетички	жртвовање	непривлачно
компетентан	заблуда	оксиморонски
комплексан	занемаривање	онанистички
МИСТИФИКОВАН	затварање	онирички
НЕПРИРОДАН	<i>kenosis</i>	ОНТОЛОШКИ
непрозиран	КОД	опрезно
нискомиметички	криза	параболично
органски	митема	парадоксално
отуђен	МОДЕЛ	подесно
преостао	ПАРАДИГМА	претекстуално
ревизионаран	перформатив	примално
редуктиван	порекло	пролептички
ригорозан	проблематика	регресивно
спекуларан	продукција	референцијално
стохастички	редукција	рефлексивно
субјективан	репресија	рефрактујући
телеолошки	секвенца	симетрично
трансцендентан	семиологија	синтагматски
тривијалан	синтакса	синхроно
фигуралан	став	стратешки
формалистички	супституција	структурално
фукоовски	тесера	херменеутички
хиперболичан	<i>topos</i>	циркуларно

СИМУЛАЦИЈЕ ДИСКРЕТНИХ СТОХАСТИЧКИХ СИСТЕМА

<i>X: Глајол</i>	<i>Y: Пригев</i>	<i>Z: Објекаѿ</i>
артикулише	антиномичан	алегорија
валоризује	антитетичан	алтеритет
деконституише	блумовски	апофрадес
децентрира	дијалошки	<i>grammè</i>
дешифрује	дијахронијски	ДВОСТРУКОСТ
имплицира	дискурзиван	демаркације
иронизује	емблематичан	ДОДАТАК
КАЛЕМИ СЕ	епонимичан	дубоке-структуре
канонизује	заокружен	заваравање
кастрира	ИДЕОЛОШКИ	игре
кодира	интегрисан	искази
конзервира	кабалистички	итерације
лоцира	касни	клинамен
МАПИРА	лиминални	КОНТЕКСТ
надовезује се	МЕТАФОРИЧАН	лутање
негира	митски	матрице
обрађује	насилан	<i>mathesis</i>
ограђује	обесправљен	метафикција
ОДЛАЖЕ	овлашћен	модалитети
односи се	одржив	монтажа
озакоњује	одсутан	означитељи
опредмеђује	пародијски	отуђење
понавља	пластичан	петље
посредује	поларизован	<i>praxis</i>
прати	празан	претходници
премешта	ратификован	принципи
претпоставља	резервисан	протоколи
пројектује	рекурзиван	редукције
ситуира	релативан	репетиције
структурира	реципрочан	РЕТОРИКА
тематизује	секундаран	рецепти
тропизује	семантички	синергије
уводи	синегдошки	синтагма
укида	солипсистички	системи
уништава	сублиман	суседство
УПИСУЈЕ	ТРАНСФОРМАТИВАН	ТЕКСТУАЛНОСТ
урезује	трополошки	тензије
утемељује	утемељен	траг
утискује	фалички	фабулатори
фабрикује	функционалан	химен

Иако је лексичко богатство *passee-partout* за *новију криџику*, са синтаксичком варијабилношћу није исти случај. Готово у свакој прилици, прости секвенцијални марш шестоделног генератора постићи ће завидне резултате (неколицина дисидентских критичара, попут Нортропа Фраја, открила је зависну реченицу, али њихова брига за образованог читаоца и логичка подела данас се најчешће сматрају за артефакте једног другачијег, аматерског столећа). Карактеристична дужина реченице у *новијој криџици* углавном се постиже кроз радикалну конјункцију или просту паратаксу. Тако, повлака и парентеза чине најпознатија обележја у неумољивом марширању овакве прозе. Притисак усмерен ка напредовању текста толико је велик да би друге облике деобе, попут пасуса, требало одређивати искључиво средствима пуке вероватноће.

Као додаток *Генераџивном лексикону*, новајлија ће пронаћи и белешке о тактичкој употреби страних речи и израза, конструкцији епиграфа, важности игре речима и експлоатације жаргона из суседних дисциплина. На крају, сакупљено је и неколико рудиментарних *Закона џрџовине* како би се угодило побожнима. У извесној мери софистицираније стратегије, попут развијања псеудобиблиографије и квазиполемике, остаће резервисане за следећу лекцију. Предузимљиви критичар, пре свега, никако не би требало да се осећа ограниченим од стране свог предмета; читави есеји су бивали препорођени само захваљујући простој замени термина из пратекста много отменијим и прикладнијим термином. „Теорија је опште применљива“, како је једном приметио председник Мао.

Глосолалија или Со и бибер (зачинити по потреби)

Француски или немачки акценат чине изванредно преимућство у исказивању неких пословичнијих реченица које генерише наш *Лексикон*. У сваком случају, било би мудро пошкрупити текст са неколико *ксено-кључних речи* преузетих из актуелних критичких речника на другим језицима. Наравно, није од суштинске важности и разумети језике над којима вршите рацију, већ само привлачност присвојених израза. Следећи, углавном насумични, примери послужиће као адекватна лексичка подлога:

ФРАНЦУСКИ:	<i>béance</i>	<i>fêlure</i>
	<i>bricolage</i>	<i>mettre en abyme</i>
	<i>clôture</i>	<i>parole</i>
	<i>crise mimétique</i>	<i>plis</i>
	<i>dédoublement</i>	<i>simulacre</i>
	<i>différance</i>	<i>sous-rature</i>
	<i>dissémination</i>	<i>stade du miroir</i>
	<i>enjeu</i>	<i>vouloir-dire</i>

HEMACHKI:	<i>Aufhebung</i>	<i>Nachträglichkeit</i>
	<i>Begriff</i>	<i>Reaktionsbildung</i>
	<i>Bild-</i>	<i>Rezeptionästhetik</i>
	<i>Darstellung</i>	<i>Sprachspiel</i>
	<i>Dasein (Daß-sein)</i>	<i>Unterscheidung</i>
	<i>Erkenntnis</i>	<i>Verborgenheit</i>
	<i>Introjektion</i>	<i>Verneinung</i>
	<i>Lebenswelt</i>	<i>Verwerfung</i>
ГРЧКИ:	<i>alatheia</i>	<i>mimesis</i>
	<i>anaklisis</i>	<i>omphalos</i>
	<i>askesis</i>	<i>parabasis</i>
	<i>daemon</i>	<i>perergon</i>
	<i>katharsis</i>	<i>pharmakon</i>
	<i>kathexis</i>	<i>sparagmos</i>
	<i>kenosis</i>	<i>telos</i>
	<i>mathesis</i>	<i>thanatos</i>

ОСТАЛО: Мрвица кабалистичког ХЕБРЕЈСКОГ оживеће у супротном излизану реченицу: *zimzum, shevirath hakelim*, или *tikkun*, начиниће чуда, али окултне групе су још и боље – види 6. *behinot* или 10. *sefirot*. Што се тиче РУСКОГ, *осциранение* ће обично функционисати у готово сваком контексту, посебно уколико разликујете *Entfremdung* од *Verfremdung*-а (и других *dung*-ова),² или алијенацију од отуђења, дисхабитуације, странствовања и постајања странним. ЛАТИНСКИ није у моди (изузев оних уобичајених и одомаћених примерака као што су клинамен и тесера).³

Псеудо-епиграфија или епиграфи и епиграфика

Нико не би требало да се бави *вишом криџиком* пре него што се упути у кратак преглед епиграфике. Валтер Бенјамин једном је замислио онтолошки целовито критичко дело које би се у потпуности састојало од цитата. Подбацујући пред овим идеалом, требало би да одгодите (ОДЛОЖИТЕ) свој критички полет све док не распакујете комплет лиминалних цитата. Поред тога што остављају вашег читаоца да нагађа (и испробава своју способност дешифровања туђинских натписа), ове инвокације у вашем подухвату остављају утисак једне свечане игре. Међутим, ваша тактика би лако могла да буде разоткривена уколико се не утемељите на правим изворима (или, још горе, уколико се позовете на јучерашње изворе – есеј са Т. С. Елиотом на врху свакако би носио огроман терет). Са друге стране, оно што је Луис Керол за логичаре, то је Волас Стивенс постао за данашњи сој *новијих криџичара*. Сигурно складиште извора садржало би предсократовце, Зохар, Хелдерлина, Хегела, Фројда, Малармеа, Хајдегера,

² Игра речи: *and the other dungs* – „и другог ђубрета“. (Прим. њев.)

³ Види: Harold Bloom, *The Anxiety of Influence*. (Прим. њев.)

Бурбакија, Артоа, Женета, Грамшија, Бартелмеа и Мстислава Богдановича, али, поред свих, Ничеа и Борхеса.

Парономазија или игре речима

Читаоца би требало непрестано кажњавати ерупцијама парономазије, уколико је могуће, на неколико језика. Међутим, парономастички гест би, поврх свега, требало да буде *очићеган*; цртица је непроцењив инструмент за инсистирање на игри речима (као у суб-јект, од-лагање, пре-скрипција, кон-текст), иако је коса црта (/) у извесној мери елегантнија. Штампарии, посебно француски штампари, често су драгоцении сау-чесници у стварању аутоматских игара речима; уреднике би требало држати под строгим надзором, пошто су познати по томе да невиним замахом црвене оловке знају да избришу круцијалне игре речима (Једна огорчена критичарка почаствовала је свог прозаичног уредника следећим речима: *Je méditerai, / Tu m'éditeras.*)

Критичко-поетички прелаз или прелазни арго и интержаргон

Класична форма стрмоглавог исцрпљивања критичког „ја“ препознатљива је у померању смисла језика на друго упориште које долази из одређене активности или дисциплине. Тако, популарни спортови могу да изнедре и понеку светлуцаву метафору и смицалицу, али будите сигурни да свој језик регрутујете из редова тоталитарних, корпоративних спортова (попут америчког или европског фудбала) пре него из индивидуализованих игара (попут бејзбола или тениса). У извесним североисточним критичким круговима лакрос се показао веома добро, али чини се да *боћање* (које је предложио један критичар-мафијаш у годинама) нема неопходан потенцијал за динамичну текстуалност. „Друштвене науке“ су већ одавно детаљно и темељито испретуране, како по питању лексичке разноврсности тако и по питању извесних оригиналних методолошких увида, у толикој мери да извесне дисциплине, попут антропологије, данас показују парадоксални или „повратни“ ефекат симулирања књижевне критике. Економија је још једно очигледно поље које се често пустоши ради жаргона или „квацицепата“ (не толико чврстих концепата), иако критичар питомац никада не би требало да заборави да се теорије засноване на теорији радне вредности морају ригорозно превести у теорију лексичке вредности (Раскин је можда осетио овај императив када је инсистирао на томе да „сва *суштинска* производња јесте за потребе уста; и на крају се мери устима“). Већина академских заједница напредовала је само до нивоа меркантилизма. Према томе, још увек би могло да буде простора за развој на нивоу ризичног капитала, заједно са развојем чартиста и тржишних прегледа који би могли уназад да сагледају стање различитих академских дисциплина. Унутар једног оваквог стања ствари, књижевна критика би очигледно могла да обезбеди ново поприште за метадискурс.

Међутим, остале дисциплине које су још увек неистражене са аспекта *новије критике* могле би да обезбеде додатну наду за лексичко освежавање. Тако би и медицина могла да допринесе богатом и неистраженом залихом херметичних израза: јатро-

гено, метастаза, олигемија, нозокомијалан, парентералан, синтропија; док би жалосни буџет патологија могао да обезбеди нове погледе на познате критичке феномене: флeборексија (разбијање судова),⁴ Блумов синдром (патуљаста раст, фотосензитивност, телеангиектатични еритем, и страх од утицаја), Де Манов знак (у случају Грејвсове болести, очи изгледају као да се не налазе на истом нивоу), Фишова фистула (аутопротеолиза), Жираров сакрални спазам, Кригерово кома (губитак свести проузрокован екфрастичком инсуфлацијом), Фукоова фасциолопсијаза (епистемичка руптура праћена инфекцијом метиљем), Саидова дез-оријентација и многе друге волшебне несреће. После медицине ту су и друге професије; за обећавајуће трагове у области закона, види: *Droit d'auteur*, *Droit de mutation*, *Droit du seigneur*, Текстуални деликти и несразмерно искупљење. (Закон пореске управе (IRS), одељак 302).

Франшизно пословање или Критички ђуп са златом

Новији критичари у успону који немају времена или енергије да развијају сопствене системе требало би да размисле о укључивању у индустрију путем опција франшизног пословања или куповине лиценце. Понуда је поприлично ограничена по питању разноврсности, али кључ за успех лежи у пажљивој анализи територије, оглашавању препознатљивих елемената и окретању корица књиге. Продавци у Торонту још увек форсирају пржене производе Пуковника Нортропа Фраја, али франшизери у Њу Хејвену (који су раније купили лиценцу од Балтимора) сада успешно контролишу диверсификовану линију *la cuisine minceur*, која се такође бави и продајом вина са контролисаним ознакама (*Château Différance*, *Clos de Trace*, *Schloss Simulacrum* – све под личним надзором мештра *Абуме-а*). Још један франшизер – *Sebeotics, Inc.* из Блумингтона – успео је у повезивању својих операција у домену брзе хране са ланцем *drive-in* биоскопа који дистрибуишу знаковне системе под окриљем семи-еротских филмова (категирије X). Страна фирма, *Schizo Industries*, за сада не успева да успостави чврсте темеље на америчком тржишту за своју линију здраве хране сачињене у потпуности од органских ризома, коју сервира антиимперијалистичко особље обучено у кожу. Чини се да изгледи за уско дефинисани етнички јеловник зависе од прорачунатих анализа регионалних индикатора малопродаје и могућности федералног финансирања. Агресивни продавци у малопродаји могли би да отворе феминистичко-марксистичко-деконструктивистичке франшизе у средњозападном одељку модерних језика.

Закони без реда или Методе наше махнитости (Tractatus Heautontimoroumenos)

Премда су *Закони* очигледно писани да би се избегавали, ова скромна колекција принципа који управљају џунглом критике може бити од извесне помоћи амбициозном *новијем критичару* који се спрема да пође на свој први сафари:

⁴ Према Кабали до дисбаланса у космосу дошло је разбијањем судова пуних светла (*shevirath ha-kelim*). Флeборексија (*phleborrhexis*) у медицини означава руптуру крвног суда. (*Прим. ђев.*)

1. ПРВИ ЗАКОН РЕЛАТИВИТЕТА: Ранији правци у критици су тривијални (тј. апсурдни); каснији правци су намерно неразумљиви (тј. разјарујући).
2. АКСИОМ О ПОЧЕЦИМА: Наслов критике никада не сме да открива предмет о коме се расправља.
3. ПАСКАЛОВ ЗАКОН ШИРЕЊА: Дуге критике пишу они критичари који немају времена да пишу кратке критике.
4. ЗАКОН ОЧУВАЊА ДОСАДЕ: Пораст количине досаде у систему сразмеран је броју интерпункцијских знакова тачка-зарез (;) у тексту.
5. ЛИНГВИСТИЧКА ЛЕМА: Сваки критичар са страним акцентом (говорним или писаним) добија првенство; ово првенство геометријски расте са употребом више различитих акцената.
6. ДРУГИ ЗАКОН ВИШЕ КРИТИКЕ: Апстракција негира практичну примену; примери су стигме за просте умове.
7. МЕКСИЈЕВА⁵ ЗАЈЕДЉИВА МАКСИМА: Научници теже ка томе да пишу као критичари; критичари теже ка томе да пишу као научници.
8. НАЈВИША ХИПОТЕЗА: Формализација је опијум за несигурне.
9. НАЧЕЛО ФАЗГЕ:⁶ У својим фуснотама обећај више него што можеш да обезбедиш у тексту.
10. ЛАКАНОВА ДВОСТРУКА ЛЕМА: Уклони своје трагове; прикриј референце на које се позиваш. Што мање читалац види, то са већом страшћу верује.
11. МАРФИЈЕВА КВАЗИМАКСИМА: Критичар може сазнати од математичара која је вредност рупа у сиру, суштина тока мисли који је тешко реконструисати из остатака онога што је критичар намерио да објави.
12. ОКУЛТНА ОШТРИЦА: При тумачењу књижевних текстова даје се првенство најсложенијим и најнезграпнијим претпоставкама; ентитети се могу бесрамно умножавати. (Види под: *Messerklinge*).
13. ПНИНОВ⁷ ПАРАДОКС: Професори су најбољи критичари, пошто су одавно престали да слушају сами себе.
14. ХУМБЕРТОВА ПАРАДИГМА: Свака аутогена критика захтева или исходишну тачку (*point de départ*) или завршну тачку (*point d'arrivée*); проблем је углавном у средини (*Mittelpunkt*).
15. CRUX FIDELIS GAMBIT: Уколико текст нема суштину, неопходно је да је критичар измисли.
16. ГВОЗДЕНИ ЗАКОН МЕТАКОМУНИКАЦИЈЕ: Поштовање колега критичара је обрнуто сразмерно разумљивости ваших текстова.
17. КОМУНИКАЦИОНА ХИПОТЕЗА: Професионални успех се постиже онда када се колеге критичари плаше да то и признају.
18. ТЕОРЕМА О ИСЦРПЉИВОСТИ: У тренутку када критички систем постане способан да производи афирмисане следбенике, са њим је готово.

⁵ Ричард Мекси (*Richard A. Macksey*), професор критичке теорије, компаративне књижевности и студија филма, директор Центра за хуманистичке студије на Универзитету Џон Хопкинс и дугогодишњи уредник часописа *Modern Language Notes* у коме је овај текст објављен. (Прим. њев.)

⁶ Врх горе Навав са кога је Бог показао Мојсију обећану земљу – *Пеџа књиџа Мојсијева*, 34. 1. (Прим. њев.)

⁷ Тимофеј Павлович Пнин, јунак истоименог романа (*Пнин*) Владимира Набокова. (Прим. њев.)

19. ХИПОТЕЗА О ИСЦРПЉИВОСТИ: Чим се систему пришије -изам, он испада из игре.
20. НЕПРОМЕНЉИВИ ЗАКОН ТРЖИШТА: Извозно тржиште је последња критичка публика која се одбија.
21. ТЕОРЕМА О ЗАГУШЕЊУ: Продукција критика расте сразмерно са формирањем комисија за избор у звање.
22. ТАКСОНОМСКИ АКЦИОМ: Једини префикс који метакритичар може безбедно да користи јесте пост-.
23. ПРИНЦИП БЛЕБЕТАЊА: У затвореном критичком систему сваки критичар тежи да се уздигне до нивоа неразумљивости.
24. МАКСИМА О СМРТНОСТИ: Нема ничег тако смртоносног по каријеру критичара као превише идеја.
25. ПЛАТОНОВО ПРАВИЛО: Песници су срамота за критику и требало би их протерати из Државе.
26. БЛУМ-ХАРТМАНОВА⁸ ХИПОТЕЗА: Противно овом изузетку, критичари би требало да се претварају да су песници.
27. НАЧЕЛО ТРИСТРАМА ШЕНДИЈА: Генијални критичари се довијају како би навели читаоца да обави посао писца.
28. ПЈЕР МЕНАРОВ⁹ СИНДРОМ: Каријере се стварају кроз савесно понављање тема у неодговарајућим временима и контекстима.
29. МАФИЈАШКА МАКСИМА: Боље да вас нападне Инсајдер, него да вас хвали Аутсајдер.
30. НАЧЕЛО ЛУЈА НАПОЛЕОНА: Сви велики догађаји у историји критике се појављују двапут – прво као скандали, а потом као уџбеници. (Хегел је пропустио да опише овај моменат као неизбежан вектор од сецесије до пародије.)
31. ТЕОРЕМА О СУВИШНОСТИ: Сваки значајнији књижевни текст је *semper ubique* бар 85% паметнији од свог тренутног критичара; главне критичке теорије и методолошки извори постоје како би заштитили критичара од овакве стварности.
32. ДОПУНА ОСКАРА: Да ли су све критике о Хамлету написане или се само претварају да су написане?
33. ЕПИМЕНИДОВ ПАРАДОКС: Овај текст не комуницира.
34. ТЕОРЕМА О КРИТИЧКОЈ НЕДОВРШЕНОСТИ: Све доследне аксиоматске формулације критичке теорије (рекурзивни системи интерпретације) садрже неодлучиве пропозиције; стога су критичка читања чешће верна него доказива – ниједан утврђени систем интерпретације не може адекватно да представи сложеност интерпретираног текста.
35. БЕРИН¹⁰ ЗАКОН: Гледајући можете много тога опазити.
36. ПРАВИЛО КРИТИЧКЕ ЕКСТРЕМНОСТИ: Када све остало падне у воду, прочитајте текст.

Меџафакулџеџи, Школа славних кријичара

(Са енглеској превео Ијор Јавор)

⁸ Вероватно се односи на критичаре Харолда Блума (*Harold Bloom*) и Џефрија Хартмана (*Geoffrey H. Hartman*). (Прим. прев.)

⁹ Фиктивни француски писац у Борхесовој краткој причи „Пјер Менар, писац Дон Кихота“. (Прим. прев.)

¹⁰ Лоренс Питер „Јоги“ Бера (*Lawrence Peter "Yogi" Berra*), бивши амерички бејзбол играч Њујорк Ленкија пословично познат по својим „паметним досеткама“, тзв. јогизмима. (Прим. прев.)